

"TEDEN DEMOKRATIČNEGA TISKA STO-ja"
Ponovno opozarjamo vse naše čitatelje na natečaj za dve črtici, en spominski zpis, eno novelo iz partizanskih borb in eno pesem s poljubno vsebino, ki ga je razpisal Priliditveni odbor za "Teden demokratičnega tiska STO-ja", ki bo od 1. do 9. novembra t. l. — Rokopise na naslov: Uprava revije "Dome" — ul. Machiavelli 13 — Trst — najkasneje do 25. oktobra t. l.

111 - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din

TRST petek, 10. oktobra 1947

Postilna plačana v gotovini
Spodizim: in abbon. postaje Štev. 716

Spomenica naprednih državljanov ZDA

proti vojnohujskaški politiki ameriških monopolistov in imperialstov

New York, 9. — Svet progresivnih državljanov Amerike je odločil spomenico glede znanja politike, v kateri ostro napada Marshallov načrt označujoč ga kot: grožnja proti svetovni miru in svetu. Vse poudarja, da je Marshallov načrt prav toliko nevaren, kakor Trumanova doktrina.

Spomenica dalje poudarja, da je Trumanova doktrina napredna proti združenim narodom in da se šia preko OZN ter jo oslaba. Trumanova doktrina je izpoved splošne politike, ki je v nasprotju z ZDA sumničjem ter jih je prispila, da so se odkrito zvežali s fašističnimi režimi, oziroma s podobnim na Srednjem in Vzhodnem vzhodu. Hkrati je v zvezi s politiko vmešavanja v zadeve tujih držav, pri čemer je stvarno na strani reakcionarnih sil, ki delujejo v okviru istih. Trumanova doktrina je prispila tako da se jo ljudje militaristične in imperialistične vlade Latinske Amerike. Ta politika je rodila Marshallov načrt in je vzelo kot podlago za obnovo Evropske industrijske konvencije, ker se napadalo na ozira na sisteme.

Jugoslavija - zgled narodom v borbi za neodvisnost

Ob priliki obiska v Jugoslaviji v zvezi s II. kongresom Ljudske fronte je bila naša delegacija deležna pričetnega in bratskega sprejema povsod in ves čas bivanja v Jugoslaviji. Poleg tega je bila naša delegacija dana prilika, da si ogleda razne kraje v Jugoslaviji, kjer je povsod videla, s kakšnim elanom in navdušenjem, posebno mladine, se resnično izvaja petletni plan, ki bo pretvoril Jugoslavijo iz agrarne države v najnaprednejšo industrijsko državo. Naša delegacija je bila priča popolnemu duševnemu in materialnemu preporodu jugoslovanskih narodov, ki se vrli po težki smagoviti narodno-osvobodilni vojni in ki ustvarja nov tip napredne države sloveče na ljudski demokraciji. Jugoslavija je danes zgled vsem narodom v njihovi borbi za nacionalno in ekonomsko neodvisnost, v borbi proti zasužnjevanju svetovnega imperializma. V tej borbi predstavlja Jugoslavija močno trdnjavo napredne demokracije v povezanosti z ostalimi narodi in demokratičnimi silami v svetu.

Ko se tem potom zhaljujemo Ljudski fronti Jugoslavije za vse, kar je bila naša delegacija deležna ob priliki obiska, vam zagotavljamo, da bo obisk naše delegacije še v večji meri utrdil bratske vezi naših ljudskih množic, tako Italijanske kot slovenske narodnosti, s narodi Federativne ljudske republike Jugoslavije in da bo ta obisk služil, da se v večji meri ojačimo in poglobimo pri nas borbo proti reakciji in fašizmu ter svetovnemu imperializmu za smago resnične demokracije.

Nesramna falzificiranja pri žigosanju osebnih izkaznic Slovencev

Slovenci, ne dovolite, da vam italijanski šovinisti zamenjujejo vašo narodnost!

Delegacija iz Opčin pri polk. Carnesu - Špekulacija z „jugoslovansko narodnostjo“ in z mešanjem pojmov „državljanstvo“ in „narodnost“ - Zakaj po črki „C“ ni prišla na vrsto črka „Č“

Za predvčerajšnjim smo pisali o primerih nesramnega falzificiranja in protivarjanja slovenske narodnosti v italijansko vojniki, kjer žigosajo osebne izkaznice, in večkrat smo ponovno opozorili vse Slovence, naj ne dovolijo, da jim italijanski šovinisti zamenjujejo njihovo narodnost pod nekakšnimi zapletenimi in iztrto izvirnimi izgovori.

V toku včerajšnjega dne pa so v uradništvo prihajali vsi dan tovariši in tovarišice in nam pripovedovali primere falzificiranja, ki jih moremo voporediti z najhujšimi pritisliki italijanskega fašističnega okupatorja v najtemnejši dobi Mussolinijevega terorja, ko je italijanski imperializem hotel na najbolj razbojniški način zbrati s lica semlje vse primorce in trške Slovence. Zdi se, da danes isti fašisti pod vojaško anglo-ameriško upravo nadaljujejo s znanstvenim delom Mussolinijevega terorja, čeprav sta Anglija in ZDA podpisali mirovno pogodbo s Italijo, ki jamči vsem Slovanom STO-ja popolno narodnostno enakopravnost itd. itd.

Te vseh spodaj navedenih primerov, je jasno razvidno, da imajo gospodje, ki danes v Trstu in okolici večarajo in oblačijo s svojo oblačitjo, s takšnim izpolnjevanjem obrazcev prošnje, posebno temne in zlobne namene, ki so:

Na vsak način hočejo omejit čim večjemu številu Slovencev, da bi postali državljanji STO-ja, pa drugi strani pa nabrati čim več pismenih dokazov s podpisani Slovencev, ki naj bi jim služili za dokaz, da je na STO-ju posebej pa v Trstu samem, število Slovencev minimalno.

Toda mi, tržaški Slovenci, smo v teku svoje zgodovine nabrali dovolj izkušenj in prestali vse mogoče vrste imperialističnih okupacij in do temelja spoznali vse okupatorske metode značilne od avstrijskih, nemških, nemško-italijanskih, italo-fašističnih in imperialističnih anglo-ameriških v najnovjših dobi. Zato nas tudi to pot ne bodo prevarili.

Takšna rabota vojaške anglo-ameriške uprave pa ni nič drugega kot ponovno oživljanje fašizma, ki ga hočejo imperialisti izkoristiti kot udarno pest proti našemu demokraciji in gibanju širokih ljudskih množic. Ta pojav je samo ena od karakterističnih faz dobe, v kateri živi naša generacija, faza, ki jo je na II. kongresu Ljudske fronte FLRJ maršal Tito v razčlenbi naše dobe kot tako tudi označil.

Kaj je s črkama „C“ in „Č“?

Razen tega je včeraj upravo objavila, da je za žigosanje osebnih izkaznic sedaj na vrsti črka D. Vprašamo se, kdaj bo vojaška uprava objavila, da je na vrsti črka E in F? Vprašamo se, kdaj se bo jasio za žigosanje svojih osebnih izkaznic Slovencev, ki imajo n. pr. priimke kot: Čuk, Čebulca, Čola, Čač, Čelihar, Čebulca, Čuh, Čud, itd. Teh primolov je v Trstu in okolici na tisoče in tisoče. Kdaj bodo prišli na vrsto? Zahte vamo torej, da vojaška uprava to pomanjiljivo čimprej popravi in končno upošteva tudi slovenske primolke, ki so začenjajo s črkami, ki jih v italijanski abecedi ni. A te so: C, C, K, S in Z.

Evo, kaj se dogaja po uradih za žigosanje:

V Nabrežini

Z žigosanjem osebnih izkaznic so v Nabrežini začeli v torek. Vsi uradniki so Italijani in nobeden ne razume niti besedice slovensčine. Mnogi med njimi so iz južne Italije, tolmач za slovensko pa ni nobenega. Če pride Slovencev in govorijo po slovensko, polkoviča nčnega civilnega policaja, ki vrsti strahu, da bi prečeval.

Ljudstvo je začelo v torek prihajati v urad na misle, da bo hčto hoteli prečrati. Toda iz urada so prihajali neprestano na sedež SIAU in se pritoževali zaradi takšnega sramotnega falzificiranja, ki ga omejenemu uradništvu vrši izpolnitelj formulare za prošnje za žigosanje izkaznic. Evo, v čem sestoji to falzificiranje:

Uradniki pomolijo stranji pod nos v podpis prošnje, iz katere je na prvi pogled razvidno, da se doletni Slovencev, čeprav je izrecno povedal, kakšne narodnosti je, Italijan. V nabrežinskem okraju so Italijanske narodnosti samo železničarji, ki jih je tam namestil fašizem.

Po mnogih primerih falzificiranja je ljudstvo poslalo posebno delegacijo treh članov, ki je odšla le šesti urada kakor tudi k nadzorniku civilne policije dne 7. t. m. in protestirala proti takšnemu postopanju ter zahtevala zato pojasnila. Policijski nadzornik je dejal, da je prevod iz angleščine v slovensko naprečen. Razen tega pa je hotel dokazati delegaciji, da angleška beseda „narodnost“ prevedena v italijansko pomeni istočasno narodnost in državljanstvo in pri tem menda misli, da so člani delegacije in vse naše ljudstvo toliko neumni, da mu bodo verjeli. Razen tega je dejal, da jih narodnost ne zanima, važna za jih je državljanstvo: Italijansko ali jugoslovansko, ker državljanstvo STO-ja je ne obstoja. Vse Slovencev, ki je uradništvu izjavilo, da so slovenska narodnosti in jim zaradi pomankljivega tolmачa povedalo po italijansko. Slo so slovenski, se je pri raznih vprašanjih zmedlo, kajti uradniki so dejali: „Napačno vamo torej, da ste jugoslovanski državljanji, toda po ne boste imeli pravice postati državljanji STO-ja. Top. Zidarji Stanko je na primer s tolmачem civilnim policajem govoril po slo-

Jugoslovansko stališče glede guvernerja STO-ja

Beograd, 9. (Tanjug) — Predstavnik jugoslovanskega znanega ministra Badnjević je na tiskovni konferenci izjavil, da je odklonitev jugoslovanske zahteve za udeležbo pri delu konferenca starih na Dunaju nov dokaz, da so jugoslovanske zahteve napram Avstriji dobro utemeljene.

Obtožil je ZDA in Veliko Britanijo, da hočeta spreminiti Avstrijo v oporišče za svoje imperialistične načrte s podpiranjem tradicionalnih napadalnih težanj Avstrije in germanizacijo koroliških Slovencev.

Na vprašanje glede osebe, ki bi jo Jugoslavija želela za tržaškega guvernerja, je Badnjević odgovoril, da Jugoslavija zahteva edino le imenovanje moša, ki bo sposoben zagotoviti demokratični red v tem kraju.

Končno je izjavil, da je Italija stavila novo predlogo Jugoslaviji glede gospodarskega dogovora, ki je bil pripravljen v aprilu. Te predloge sedaj proučuje, ki je bil pripravljen v aprilu. Te predloge sedaj proučuje, ki je bil pripravljen v aprilu. Te predloge sedaj proučuje, ki je bil pripravljen v aprilu.

SILE LJUBITELJEV MIRU bodo z odločnostjo in vztrajnostjo razbile napadalceve

Izjave L. Longa doznisniku lista „Unità“ o varšavski konferenci

V zvezi z ustanovitvijo informacione urada devetih komunističnih strank smo do sedaj objavili že več komentarjev, med katerimi tudi komentar Milovana Djilas, ki se je bil udeležil konferenci v Varšavi. Po milanskiem „Unità“ pomenimo odgovor, ki jih je Luigi Longo dal dopisniku tega lista. Kakor je znano, se je bil tudi Longo skupno z Reale-jem udeležil konference. Longo je odgovoril na vprašanja kakor sledi:

— Italijanski tisk je med drugim že pisal, da konferenca predstavnikov nekaterih komunističnih strank in ustanovitev informacione urada pomeni obnovo komuniste. Ali smatram, da je ta trditve točna?

— Nikakor ne. Konferenca je jasno priznala, da je razpust komuniste odgovoril tudi zahtevam sedanjega položaja in ni nobenega vprašanja za njeno obnovo. Jasno so določeni neodvisnost tisk in določeni reakcionarni krogi začeli tiskati obtožbe proti Longo, da se smešava v notranje zadeve drugih držav s pomočjo komunističnih strank. Toda te obtožbe so predstavitelje klaveto že za časa obstoja komunistične stranke in so klaveto do danes in so še danes po ustanovitvi informacione urada navadna klaveto. V ustanoviti informacione urada je jasno povedano, da bo po potrebi sledila kovičnatoja dejavnosti komunističnih partij, ki so članice tega urada, na osnovi medsebojnega soglasja, to je, ne da bi bile na to vezane na podlagi katerega prof. določnega programa ali discipline.

— Kakšno so po tem tekem vzroki ustanovitve tega urada in cilji, ki si jih postavlja?

— Odgovor je zelo enostaven: vsaka komunistična stranka se razvija v okviru nacionalnih interesov in zahteva in niho ne misli postavlja omejitve in ovirati od zunaj tega razvoja. Jasno pa je, da je vsaka komunistična stranka in posebno v sedanjem mednarodnem položaju postavljena pred nalogo v vprašanja, ki so skupna vsem državam, vsem ljudskim gibanjem in delavskemu razredu na splošno.

Jasno je torej, da morajo komunistične stranke ravno za to, da dajo podarek in večjo silo obrambi pšebnih in nacionalnih interesov zadevnih držav, rade izmenjavati svoje misli glede vprašani skupnega interesa in tozadevno koordinirati svojo dejavnost.

— Kaj mislite o obtožbah, ki jih objavljajo določeni tisk in določeni krogi, da podlagi katerih bi ezpadne komunistične stranke z ustanovitvijo informacione urada izgubile svojo avtonomijo?

— To so vedno iste klavete reakcionarnih in sovražnikov ljudskih gibanj. Dočim se sklicujejo mednarodne konference in ustvarjajo mednarodne organizacije zadržarjev, sindikalistov, znanstvenikov, dijakov, mladincev, žena; dočim so se same liberalne stranke sestale na mednarodni konferenci, ki je rodila tako imenovano „Liberalno internacionalo“; dočim socialisti in predvsem tisti, ki naj bolj obtožujejo komuniste, da so sovdivnaji od Moskve, dejansko ustanavljajo svojo internacionalo, ne vidim, čemu se bi moral ravno komunisti izogibati sestajanju s svojimi tovariši

Kaj je s črkama „C“ in „Č“?

Razen tega je včeraj upravo objavila, da je za žigosanje osebnih izkaznic sedaj na vrsti črka D. Vprašamo se, kdaj bo vojaška uprava objavila, da je na vrsti črka E in F? Vprašamo se, kdaj se bo jasio za žigosanje svojih osebnih izkaznic Slovencev, ki imajo n. pr. priimke kot: Čuk, Čebulca, Čola, Čač, Čelihar, Čuh, Čud, itd. Teh primolov je v Trstu in okolici na tisoče in tisoče. Kdaj bodo prišli na vrsto? Zahte vamo torej, da vojaška uprava to pomanjiljivo čimprej popravi in končno upošteva tudi slovenske primolke, ki so začenjajo s črkami, ki jih v italijanski abecedi ni. A te so: C, C, K, S in Z.

Na Istrski cesti

se je dogodilo nekaj sto primerov, da so za Slovence v formular za prošnja zapisali: enaslovalna jugoslovans. Večina teh ljudi se ni takoj zavedla, kakšne pekilske načrte imajo pri celih zadržanih, ki so seveda kakor povsod Italijani. Ko so se zavedli, so nekateri začeli protestirati. To se je zgodilo na primer v tovaršnici An Brumet (St. M. Spodnja št. 947) in tovaršnici Doduč Rudolf (st. ul. Montecchi št. 15). Da ne bi prišlo do zmešnjav, katero hočejo očitno ustvarjati omejeni šovinistični Italijanski uradniki in s pomočjo takih izpolniteljev in po strankah podpisanih prošnji dokazati, da smo tržaški Slovenci jugoslovanski državljanji in da nimamo pravice postati državljanji STO-ja, zato treba vse napačno izpolnjene prošnje ponovno prepečati in popraviti tako, da bo na njih jasno napisano: narodnosti slovenske. Zato naj se vsak, ki je podpisal prošnje, v kateri ni tako zapisano, pobriga sam in v uradu zahteva, da mu se prošnja izpolni pravilno.

Na Opčinah

Tudi na Opčinah je podobno kakor v Nabrežini: vsi uradniki so iz južne Italije, eden pa je iz Pulje. Naše ljudstvo je zahtevalo, da se na prošnji zapiše, da so po narodnosti Slovenci. Na to so jim uradniki odgovorili, da naj grejo na anagrafski urad po potrdilo o bivanju, kajti le iz tega potrdila bo razvidno, ali je njihova krajevna resnična. Neki tovariš iz Trebe jih je vprašal, zakaj ne zapisajo tako kar ljudstvo zahteva. Odgovorili so mu, da bo to mogoče šele po volitvah. Tistim tovarišem pa, ki so govorili samo po slovensko, so uradniki dejali, da bodo uradovale le v primeru, če bodo govorili po italijansko. Zaradi tega ljudstvo sedaj sploh neče niti vediti o takem uradu za žigosanje. Tudi v Opčin je odšla posebna delegacija k polk. Gardnerju. Delegacija je

Imenovanje volivnih komisij za volitve v SP in Istri

Beograd, 9. — Prezidij ljudske skupščine FLRJ je imenoval člane volivnih komisij za volitve na ozemlju Slovenskega Primorja in Istre, ki je bilo priključeno Jugoslaviji.

Preganjanje beneških Slovencev se nadaljuje

Ajdovščina, 9. (Tanjug) — V Beneški Sloveniji, ki pripada po mirovni pogodbi Italiji, se nadaljuje preganjanje in napadi na slovensko prebivalstvo. Zanj je moral zapustiti svojo rojstno vas Alojz Torjak, ki je sodeloval v narodno-osvobodilni vojni. Svojevoljno so ga z aretirale anglo-ameriške zasedbene oblasti in taktarj ga je ameriška policija prepečala. V januarju t. l. je bil iz zaporov izpuščen, takoj po doletitvi državnih mej med Jugoslavijo in Italijo, pa so ga že pršili iskat karabinerji.

Alojz Torjak pripoveduje, da je položaj beneških Slovencev vedno težji. To dni je neki Peter Derjuki, ki je bil pod okupacijo ovaduh, napadel skupno s svojim pomagancem Alfredom Ciutom, znanega profašista Antona Sivano z Sv. Leonarda, ki je zaradi zadolženih ran takoj umrl.

Bebler jim kviri spanje

O stalni komisiji za Balkan - Grčija stane ZDA 37 milijonov dolarjev letno brez stroškov za oborožitev

Lake Success, 9. — Politčna komisija OZN je soglasovala ustanovitve posebne stalne komisije za Balkan s polnomočje, da sme izvesti preiskave v Grčiji in v državah njenih treh sosed, sklicati izredno glavno skupščino in postaviti za sedež komisije Solun. Posebni komisiji bo poverjena izvirna navodila, ki jih bo OZN dajala vladam omenjenih starih držav za mmo ureditve njihovih sporov. To posebno komisijo za Balkan bodo tvorile Brazilija, Holandska, Poljska, Mehika, Sovjetska zveza, ZDA, Francija, Avstralija, Kraljevina Pakistan, Delegati Sovjetske zveze, Poljske, Češkoslovske, Belorusje in Jugoslavije so odločili izvolitve v komisijo. Višinski je izjavil, da bi sodelovanje v tej komisiji kršilo suverenost Jugoslavije. Boigrarje in Albanije. Poljski delegat pa je obtožil ZDA, da presnavljajo večino OZN v koalicio proti Sovjetski zvezi in balkanskim državam.

Pred Varnostnim svetom je o indonezijskem vprašanju Gromko izjavil, da Varnostni svet nima toliko poguma, da bi povedal, kdo je krivec tega spora, čeprav je vsem znano, da ga je krivca Holandska.

„Humanitete“ komentira Beblerjev govor pred politično komisijo, ki je izzval veliko reakcijo. List pravi, da je Bebler hmenoval reči z njihovim pravim imenom, zato ga obtožuje, da ni uporabljal diplomatskih besed.

BITKA PRI JANJINI

Ilkikomenci in Kokinos sta prva, ki obvestita, da se bliža med monarhistična kojena. Poveljstvo izda takoj točne ukaze in poveljniki Trkoviča pošlje takoj kurirja zaradi navodil. Treba sprejeti bitko. Kolikor morem razumeti, odhaja kakšnih deset kamionov in topov v smeri Helenikona, medtem ko gredo skupine pešcev proti Neakarseli. Istočasno pa se tudi z drugih strani približujejo monarhistične enote, da bi preprečile napredovanje partizanov.

Večer je, nedelja, borba se začena. Močna patrola gre proti Rozmerji, da bi preprečila dohod vladnovojem. Te akcije se udeležiti tudi jaz. Z dvema kamionoma nam prepeljejo v Rozmerjo, od kjer gremo po do svetlike ceste. Na vrstih Redne prične prvi spopad. Trije vojaki postavijo strojnico na grič, s katerega se vidi cesta za Janjino.

Na drugi strani na vrhovih, ki

gledajo na Janjino, so se razmetali ostali gverilci s točno nalogo, da preprečijo napredovanje z obeh nasprotnih strani. Ilkikomenci vodijo operacije jedra brigade vretanjske, kateri sva dodeljena tudi Xeos in Jaz.

Formacije se deli na dve skupini in 20 ljudi napreduje proti cesti. Prav toliko pa jih gre proti nižini na jugu. Začne deževati in Xeos je dvignil glavo proti nebu tako, da mu je obraz mečil dež. „Moram se od časa do časa umiti.“ pravi.

Vojaki so se zaklonili za stene, ki dominirajo nad avtomobilsko cesto. Naenkrat se gasilni ropot strojev. Xeos se dvigne in gleda na cesto. Od Janjine se čuje strojnica.

Partizani odprejo ogenj. Hočem se jim pridruži, toda Xeos me naglo zadržal. Pokaže mi stezo med stenami. „Tudi monarhisti so se naučili boriti.“ pravi. Gledam v smeri njegovega prsta in

vidim črn avto, ki se giblje. Xeos kriči: „Grigorja Kiril!“! Po izstrelkih mi postane jasno, da nas bodo obkolili. Partizani se obrnejo in začnejo divje streljati. Xeos me potisne med stene. Druga črna točka pehaja proti nam in se zaustavi za pr. Ogenj postane pogostejši, medtem ko so se gverilci razstrelili tako, da so sedaj skoro na odprtem.

„Teči proti hribu.“ vzklikne Xeos. Vlakno se med stenami in grmovjem in se povzpne na grič. Nbo v smeri Janjine je skoraj vse razsvetljeno od eksplozije, a na drugi strani proti Pindu se šujejo topovi težkega kalibra. Zrakoplov preleti nebo in mitraljira.

Xeos pravi: „Nima smisla vrnati se. Če bo šlo vse dobro, bomo v dveh dneh dohiteli Varšavo dete.“

S. PETEANI
(Copyright by ATT)

PROŠNJA. Naprohamo vse tovariše, ki imajo razne slovenske revije, časopise, fotografije ali drugi material iz borbe tržaških Slovencev za nacionalno in socialno svobodo, ki bi prišel v poštev za razstavo „Teden demokratičnega tiska“, da vse to prinesete v uradništvo našega lista. Ves izposojeni material bo lastnikom po razstavi v popolnem redu vrnjen.

Wallace pojde v Palestino

New York, 9. — Bivši ameriški podpredsednik Henry Wallace je izjavil, da bo 17. oktobra odpotoval v Palestino, kjer bo proučil položaj. Po njegovem mnenju se tamkaj kaže tretja svetovna vojna. Wallace bo ostal v Palestini kot poseben dopisnik lista „New Republic“ tri tedne.

